

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Præmittuntur quæ ferè apud omnes sunt certa,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ARTICULUS II.

An homines in statu natura reparata per Christum, intensiorem gratiam, & plura ac majora merita habeant, quam habuissent in statu innocentia, si perseverasset?

Primam affirmantem tenent D. Bonaventura in 2. dist. 29. art. 3. quæst. 6. Gabriel ibidem art. 2. & Pererius lib. 5. in Genesim disp. de gratia statûs innocentia, quæst. 5. propositione 3. ubi sic ait: Probabili conjectura arbitror, plus gratiæ dari hominibus in statu legis Evangelicæ, propter Christi adventum ac meritum, quam in statu innocentia fuisset datum. Si enim dignitas statûs innocentia requirebat, ut multum gratiæ daretur hominibus in eo statu versantibus: multo sane magis id exigat dignitas statûs Evangelicæ, cujus auctor & conditor est Christus, cujus infinitas meriti jure suo exposcit, ut plus gratiæ propter ipsum detur homini, quam fuisset ei propter dignitatem statûs innocentia tribuendum. Unde Christus dicebat Joan. 10. Ego veni ut vitam habeant & abundantius habeant. Et Apollolus ad Roman. 5. comparans peccatum Adæ cum gratia Christi, ait non sicut delictum Adæ, ita fuisse Christi donum, sed hoc fuisse illo abundantius & ubi abundavit, superabundasse gratiam. Unde Bernardus in sermone super hæc verba Apocal. Signum magnum apparuit in cælo, hæc scribit: Vehementer nobis vir unus & mulier una nocuerunt, sed gratia Deo, per unum nihilominus vitam, & mulierem unam, omnia restaurantur, nec sine magno favore gratiarum: neque enim sicut delictum, ita & donum, sed excedit damni estimationem beneficii magnitudo. Sic nimirum prudentissimus & clementissimus artifex quod quassatum fuerat non confregit, sed utrius omnino refecit, ut nobis novum formaret Adam ex veteri, & Evam transfunderet in Mariam.

Hæc opinio probabilitate non caret, eique attestare videtur Serra infra quæst. 95. art. 5. ubi exponens conclusionem illam D. Thomæ, quæ asserit quod opera primi hominis fuerunt efficaciora ad merendum, quam nostra, subdit: Hæc conclusio intelligenda est de operibus primi hominis, & nostris, consideratis ex vi conditionis utriusque statûs, natura scilicet lapsæ & integra absolute: non si consideremus in statu natura lapsæ copiosam Christi redemptionem: ejusque virtutem, quæ, ut capere nostram abundantiam gratiæ & meritum in statu in membra, quodque ipse dixit Joan. 10. Ego veni ut vitam habeant & abundantius habeant, majora sunt merita hominum nunc, quam si Adam non peccasset. Pro resolutione hujus difficultatis.

Dico breviter, si status innocentia durasset, communis quidem ac vulgaris hominum multum, intensiorem gratiam, & plura ac majora merita habuisset, quam ordinariè in hominibus lapsis communi modo viventibus inveniuntur: magna tamen in statu natura lapsæ, & per Christum reparatæ, iustorum & sanctorum multitudo invenitur, quæ in intensione gratiæ, & in excellentia, multitudine, & varietate meritum, superat iustos & sanctos qui fuissent in statu innocentia. Colligitur ex D. Thoma in 2. dist. 29. quæst. 1. art. 3. ubi sic ait: Considerando statum ad statum universalius homo ante peccatum ampliori gratia præditus fuisset, quam post: sed tamen non est inconveniens quod aliquis potest statum peccati, multo

A majorem gratiam habeat, quam aliqui habuissent etiam in primo statu, eo quod gratia non tantum datur secundum mensuram naturalis virtutis seu capacitatis, sed secundum conatum, quem contingit esse majorem in eo qui minoris virtutis est: sicut etiam dicitur de comparatione hominum novi & veteris testamenti.

Prima pars hujus conclusionis probatur: In statu natura lapsæ, & per gratiam Christi reparatæ, vulgaris & communis hominum multitudo, sequitur impetum natura corruptæ, pluraque committit peccata, quibus ponit obicem divinæ gratiæ, & merito vitæ æternæ; quia nimirum, licet natura humana per gratiam sanctetur quantum ad mentem, remanet tamen in ea corruptio & infectio quantum ad carnem, per quam servit legi peccati, ut ait S. Thomas 1. 2. quæst. 109. art. 9. Econtra verò in statu innocentia, cum nulla esset concupiscentia, & corruptio carnis, ad peccandum inclinans, homines minores & rariores peccandi occasiones, & plures bene operandi habuissent, subindeque rarius peccassent, quam in statu natura corruptæ, & per consequens in illis copiosior gratia fuisset, nullo obstaculo in humana natura invento, ut ait S. Thomas infra quæst. 95. art. 4. unde cum quantitas meriti ex parte gratiæ attendatur, ut ibidem ait idem S. Doctor, si status innocentia durasset, communis ac vulgaris hominum multitudo, plura ac majora merita habuisset, quam ordinariè in hominibus lapsis communi modo viventibus inveniuntur.

Quod verò in statu natura lapsæ, & per Christum reparatæ, magna sit iustorum & sanctorum multitudo, qui in intensione gratiæ, & in excellentia, multitudine, ac varietate meritum, superant iustos & sanctos qui fuissent in statu innocentia, si perseverasset, patet in Joanne Baptista, Apostolis, innumeris Martyribus, Confessoribus, Monachis, ac Virginibus, qui mirabile vitæ genus duxerunt, & opera virtutum stupenda fecerunt. Hic enim plane videtur esse quasi proprius & singularis effectus incarnationis & redemptionis Christi. Et per hoc facile explicantur testimonia Scripturæ & SS. Patrum, à Pererio adducta, facileque intelligitur quomodo Christus venit ut homines vitam abundantius habeant, & ubi abundavit delictum, superabundet & gratia, nobisque plus boni ex meritis Christi adveniat, quam perdideramus per peccatum Adami, & damni estimationem, beneficii magnitudo excedat. Quapropter Gregorius culpam Adæ felicem appellare non dubitavit, cum illius occasione tot & tanta in genus humanum redundaverint bona, præsertim verò insigne illud decus unionis hypostaticæ, quæ, ut ait Augustinus, ad eam naturam humanam egressa, ut quo ascenderet altius non habuerit.

ARTICULUS III.

In quo differat gratia statûs natura lapsæ, & per Christum reparatæ, à gratia statûs innocentia?

§. I.

Pramittuntur quæ ferè apud omnes sunt certa.

Certum est in pluribus differre gratiam statûs naturæ lapsæ reparatæ, quam medicinalem vocant,

vocant, à gratia statûs innocentia, quæ gratia sanitatis appellari solet: & in primis in eo quod omnis gratia medicinalis fit ex Christi meritis, unde gratia Christi appellatur; gratia verò sanitatis ex illis non fit, ut in Tractatu de Incarnatione fusc ostendemus. Secundo differunt in hoc quod gratia sanitatis ad id tantum fuit collata, ut homo sanctitatem & innocentiam acceptam conservaret; gratia verò medicinalis ad hoc datur, ut à varijs peccati originalis & actualis vulneribus perfecte sanetur; quamvis hanc perfectam sanitatem non assequatur in hac vita, sed tantum in patria. Nam ut ait S. Thomas hic quæst. 109. art. 9. *Licet natura humana per gratiam sanetur quantum ad mentem, remanet tamen in ea corruptio & infectio quantum ad carnem, per quam servit legi peccati, ut dicitur ad Roman. 7. Remanet etiam quedam ignorantia obscuritas in intellectu, secundum quam, ut etiam dicitur ad Roman. 8. quid oremus sicut oportet nescimus. Et art. 10. ad 3. dicit, quod etsi reparatio gratia Christi hic fit inchoata quantum ad mentem, nondum tamen est consummata quantum ad carnem, quod erit in patria. Item supra quæst. 85. art. 5. ad 2. Oportet (inquit) quod ad immortalitatem & impassibilitatem glorie que in Christo inchoata est, & per Christum nobis acquisita, perveniamus, conformati prius passionibus ejus: unde oportet quod ad tempus ejus passibilitas in nostris corporibus remaneat, ad impassibilitatem glorie promerendam conformiter Christo. Quam etiam rationem insinuat Tridentinum sess. 5. cap. 5. ubi docet quod quamvis per baptismum reatus omnis peccati originalis penitus tollatur, remanet nihilominus in baptizatis concupiscentia, seu fomes peccati, qui ad agonem in nobis relictus est, cum, teste Apostolo, non coronetur, nisi qui legitime certaverit. Hæc in confesso sunt apud omnes. Unde*

14 Duæ tantum hic supersunt difficultates, breviter discutiendæ. Prima est, an gratia sanitatis in eo præsertim differat à gratia medicinali, quod gratia sanitatis homo, si vellet, dissentire posset; gratia verò medicinalis necessario assensuratur, ut illi dissentire non valeat: Hanc enim utriusque differentiam assert Calvini in Antidoto Concilij Tridentini ad sess. 6. articulo 5. ubi in Patres Tridentinos invehitur, quod dicendo hominem in statu naturæ lapsæ posse gratiam oblatam abjicere, eique dissentire si velit, id gratia medicinali tribuant, quod erat proprium gratia sanitatis; ipsique hac de causa Pelagianismi notam inurit.

Idem ante Calvinum docuerat Lutherus, præcipue in libro de servo arbitrio, quem idcirco Concilium Senonense, contra ejus errores celebratum anno 1528. merito affirmat in Manichæismum incidisse, quando Pelagianismum vitare conatus est, ut solent hæretici ab uno extremo declinare in aliud oppositum. Ejus Concilij verba sunt in præfatione, longè post initium: *In errorem Manichæi incidit Lutherus, dum nimis anxie & scrupulose devitat Pelagium: metuens namque liberum arbitrium cum Pelagio esse, omne bonum opus quod est in homine, Deo tribuit, & divinæ gratiæ nihil prorsus libero arbitrio: sicque tollens omnino liberum arbitrium Lutherus factus est Manichæus, dum refugit esse Pelagianus.*

35 Secunda difficultas est, an gratia medicinalis Christi in eo distingatur à gratia sanitatis, quod illa moveat & determinet liberum arbitrium ad bonum: ista verò ejus nutum, seu motum, ac de-

terminationem expectaret, eique quantum ad efficaciam & usum subiceretur. Hanc enim esse generalem differentiam inter auxilia naturæ innocentiæ, & naturæ lapsæ, reparatæ, concedit Jansenius varijs in locis, aitque hoc discrimen esse doctrinæ de gratia ab Augustino traditæ: *basim; veram clavim, quæ aditus in scripta ejus apeririendus est; annulum qui cæterorum dogmatum catenam trahit; & veluti filium Ariadnetum, quo nisi quis regatur, tota ejus doctrina merus labyrinthus erit.*

§. II.

Prima difficultas expeditur, errorque Lutheri & Calvini proscribitur

Dico Primò: Gratia medicinalis Christi non necessitat voluntatem ad consensum, sed in ea relinquit dissentendi potentiam: subindeque ficticia est illa differentia, quam Calvinus inter gratiam medicalem & gratiam sanitatis constituit.

Conclusio est certa de fide, definita in Concilio Senonensi contra Lutherum, decreto hinc 15. ubi dicitur, *non esse tale Deitribuens auxilium, cui resisti non possit: & in Tridentino contra Calvinum sess. 6. can. 4. his verbis: Si quis dixerit liberum arbitrium à Deo motum & excitatum &c. non posse dissentire si velit anathema sit.*

Favent etiam SS. Patres, præsertim Augustinus, cujus autoritate Calvinus suum dogma propugnare maxime conatur. Nam lib. de corrept. & gratia cap. 8. ait, quod gratia causatur nobis liberam voluntatem. Et de spiritu & lit. cap. 34. hæc scribit: *Profecto ipsum velle credit Deus operatur in homine: & in omnibus misericordia ejus prævenit nos: consentire autem vocationi Dei, vel dissentire ab ea, propriæ voluntatis est.* Quibus verbis duo Augustinus inter se conciliat, quæ ab hæreticis nullâ arte sociari posse dicuntur: alterum, Deum per gratiam suam efficacem operari in nobis velle & credere, id est quicquid boni agimus: alterum, ita hæc operari, ut tamengratia, per quam ea facit, dissentire possimus. Unde etiam D. Prosper lib. 2. de vocat. gent. cap. 2. eisdem asserit: *Deus (inquit) ad obediendum sibi ipsum velle sic donat, ut etiam perseveraturus illam persistet, qua potest nolle, non auferat. Et similiter D. Thomas quodlib. 1. art. 7. ad 2. his verbis: Deus movet omnia secundum modum eorum: & ideo divina motio à quibusdam participatur cum necessitate à natura autem rationali cum libertate, propter hoc quod virtus rationalis se habet ad opposita: & ideo si Deus movet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest huic motioni resistere. Quibus verbis S.*

E Doctõr conclusionem nostram & docuit, & probavit: Motio enim divina gratiæ, quamvis sit efficacissima, & infallibiliter inferat suum effectum, utpote à Dei omnipotentia, & infusa suæ voluntatis efficacia descendens; attemperatur tamen & accommodatur naturæ subiecti quod movet: quare sicut causas necessarias movet ad unum per modum naturæ, non relinquendo in eis potentiam ad oppositum, quia hoc ipsarum natura exigit; ita liberam movet ad unum per modum liberi, id est sub indifferentia conditionis rationis, & cum potentia ad oppositum. Ubi idem Doctõr Angelicus qu. 6. de malo art. 1. ad 3. rectè etiam ad propositum dicit, quod *Deus movet voluntatem immutabiliter, propter efficaciam vi-*